

DE KOERS VAN MONTESSORI SCHIEDAM

*De ene verandering legt de grondslag voor de verandering die erop volgt*¹

(Koers 2022: jaarverslag 2021 & jaarplan 2022)

VOORAF

Plaats van dit kwaliteitsdocument

Montessori Schiedam rapporteert jaarlijks schriftelijk over zijn schoolontwikkeling en -resultaten op twee momenten: in de zomer, nadat een schooljaar is afgerond, met het document *Staat van het onderwijs in Montessori Schiedam* en rondom de jaarwisseling met dit document: *Koers van Montessori Schiedam* (hierna *Koers 2022* genoemd).

Beide documenten hebben een relatie met het bestuurlijk beleid van de stichting Primo Schiedam, waar Montessori Schiedam deel van uitmaakt, maar zijn vooral gericht op de instandhouding van het schooleigen kwaliteitsbewustzijn² om processen te consolideren, te verbeteren, veranderen of om te innoveren met als belangrijkste doel de onderwijsresultaten te behalen die worden geambieerd of die de samenleving verwacht.

Bedoeling

Koers 2022 informeert betrokkenen, belanghebbenden en belangstellenden over het reilen en zeilen van *Montessori Schiedam*.

Het document geeft enerzijds inzicht in wat er in en om de organisatie leeft en wat daaraan vooraf ging. Een jaarverslag dus, zij het, dat er ook verder dan een jaar terug in het verleden wordt gekeken. Het document werpt anderzijds een blik op de te verwachten toekomst vanuit de wetenschap dat veranderaars de werkelijkheid niet naar hun hand kunnen zetten; zeker als het over complexe verandervraagstukken gaat³. Een jaarplan dus, zij het dat het geen routebeschrijving naar smart-geformuleerde doelen is en er ook verder dan een jaar in de toekomst wordt gekeken.

Leeswijzer

Dit document leest het best van begin tot eind, omdat de opbouw de lezer meeneemt in het onderliggende gedachtengoed en in de ontwikkelingen die gaande en op handen zijn.

Wie meer specifiek op de hoogte wil raken van de achterliggende en toekomstige ontwikkeling op een bepaald gebied, vindt in onderstaande inhoudsopgave de pagina waar vanaf deze beschreven staat. Gemist wordt dan het grote geheel, waardoor inzicht in de grondslag van ontwikkelingen ontbreekt en/of onderlinge verbanden niet opgemerkt worden.

IINHOUDSOPGAVE

Vooraf	1
Financiële context	2
Coronacrisis	3
Kwantiteit	4
Personeel & Organisatie	6
Onderwijs & Kwaliteit	10
Relaties met het Primo-jaarplan	14

¹Citaat Niccolò di Bernardo dei Machiavelli, 1469 – 1527 (Florentijnse diplomaat, politiek filosoof, enz.)

²Zie het document Kwaliteit (schoolplandeel)

³De Kunst van het veranderen – Marco de Witte en Jan Jonker, 2013

FINANCIËLE CONTEXT

Montessori Schiedam is een basisschool, maar ook - heel gewoon - een bedrijf.

Soms roept deze term weerstand op bij mensen die maar weinig moeten hebben van de kille beelden die de term “bedrijf” oproept. Tegelijkertijd wordt er niets anders mee bedoeld, dan dat een school een product levert: de dienst onderwijs en dat dat product gemaakt wordt door professionals die met de beste bedoelingen hun professionaliteit inzetten om het zo goed (passend) en zo mooi mogelijk te laten zijn.

Het besef dat onderwijs waarde moet creëren voor kinderen, hun ouders en de samenleving en dat dat kosten met zich meebrengt leidt soms tot onbegrip bij ouders, professionals, instanties en externe toezichthouders over het gegeven dat dat wat de school kan realiseren en ontwikkelen wordt beperkt als gevolg van de financiële context.

In de bedrijfsvoering van Montessori Schiedam geldt het principe dat inkomsten en uitgaven zoveel als mogelijk in balans moeten zijn; op basis van begrotingen wordt ernaar gestreefd het financiële resultaat (waarin afschrijvingen op investeringen is verwerkt) van elk boekjaar nihil te laten zijn. Begrotingen en het financieel jaarverslag worden op stichtingsniveau op- en vastgesteld.

Montessori Schiedam werkt met gelden die door overheden beschikbaar worden gesteld.

In 2021 ging en in 2022 gaat het om de volgende inkomstenbronnen: ⁴

1. Rijksbekostiging (structureel ⁵)
2. Rijksbekostiging passend onderwijs (structureel via het samenwerkingsverband passend onderwijs);
3. Onderwijssubsidie gemeente Schiedam (incidenteel, maar doorgaans jaarlijks);
4. “Rijks-coronasubsidies” (incidenteel in de periode augustus 2021 tot augustus 2023).

Ad1.

De Rijksbekostiging is in de eerste plaats gebaseerd op het leerlingenaantal.

Tussen het moment waarop de grondslag voor bekostiging wordt vastgesteld (teldata, waarop het aantal ingeschreven kinderen wordt vastgesteld) en de feitelijke bekostiging (het moment waar vanaf het geld daadwerkelijk beschikbaar is) zit een forse ruimte in tijd. Als gevolg daarvan, loopt de bekostiging ten tijde van groei van het aantal ingeschreven kinderen achter op de werkelijke situatie. De balans in inkomsten en uitgaven wordt, zolang de school een groeiend leerlingenaantal heeft, dan ook enkel bereikt door gebruik te maken van in het collectief door alle scholen van de stichting Primo Schiedam beschikbaar gestelde middelen.

In de tweede plaats staat de Rijksbekostiging onder invloed van de verdeling van de middelen bedoeld voor het bestrijden van onderwijsachterstanden, welke is gebaseerd op de onderwijsachterstandenindicator van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

De achterstanden worden berekend op basis van achtergrondkenmerken van leerlingen.

Ieder jaar berekent het CBS onderwijsscores voor elke leerling (zie afbeelding op de volgende pagina). De kenmerken van individuele kinderen zijn bij het CBS bekend, maar voor scholen onbekend vanwege privacywetgeving.

Het CBS telt per school de scores op van de leerlingen die landelijk gezien tot de 15% laagst scorende leerlingen behoren. Dit is de bruto achterstandsscore. Op die bruto score wordt een drempelwaarde in mindering gebracht om versnippering van het budget tegen te gaan. Hierdoor ontvangen alleen de scholen met een relatief hoge achterstandsscore middelen.

Het bedrag dat de school voor onderwijsachterstanden krijgt, kan van jaar tot jaar verschillen.

Montessori Schiedam kent door de jaren heen een lage achterstandsscore.

⁴ Los van de genoemde inkomstenbronnen vraagt de ouderraad van Montessori Schiedam ouders van de kinderen die bij de school zijn ingeschreven een vrijwillige ouderbijdrage (donatie) te doen waaruit met name activiteiten en festiviteiten voor kinderen worden bekostigd. Aanvullend hierop organiseert de ouderraad maandelijks een oudpapieractie waarvan de opbrengst ook wordt besteed aan activiteiten en festiviteiten voor kinderen. Donaties, inkomsten uit inzameling en uitgaven zijn strikt gescheiden van de inkomsten en uitgaven bedoeld voor de instandhouding van de onderwijsorganisatie Montessori Schiedam.

⁵ Per 1 januari 2023 wijzigt de bekostigingssystematiek. Schoolbesturen van basisscholen ontvangen vanaf dan per kalenderjaar een basisbedrag per leerling en per school wat zij naar eigen inzicht kunnen besteden. Er zijn dan geen aparte budgetten meer voor personeel en materieel. Het doel van deze wijziging is de bekostiging duidelijker, eenvoudiger en voorspelbaarder te maken. Er geldt een overgangsregeling tot 2026.

Ad. 4

Het tijdelijk (medio 2021 tot medio 2023) kunnen beschikken over extra middelen in het kader van het Nationaal Plan Onderwijs is enerzijds prettig, maar ook risicovol.

De “coronasubsidie” heeft het mogelijk gemaakt in deze periode extra personeel aan te stellen.

Het aanstellen van extra personeel onder dekking van tijdelijk beschikbaar geld is risicovol, omdat er vanaf 1 augustus 2022 een modernisering van het *Participatiefonds PO*⁶ zal gaan plaatsvinden.

Dit heeft als gevolg dat bij het verdwijnen van deze middelen (geheel of gedeeltelijk) mogelijk afscheid van medewerkers moet worden genomen en eventuele WW-uitkeringen (tenminste gedeeltelijk) voor rekening komen van de ex-werkgever.

CORONACRISIS

Sluiting

Kort voor de kerstvakantie 2020/2021 was er (opnieuw in 2020) een landelijke scholensluiting die duurde tot ruwweg eind januari 2021. Tijdens de sluiting was op schooltijden noodopvang beschikbaar voor kinderen van ouders in voor de samenleving vitale beroepen en voor kinderen die “kwetsbaar” zijn of opgroeien in een “kwetsbare situatie”. Deze werd voor- en na schooltijd aangevuld door de noodopvang van kinderopvangorganisatie KomKids.

Na de sluiting aan het begin van 2021 gold tot aan de zomer het dringende advies groepen in zijn geheel in thuisquarantaine te laten gaan bij een enkele besmetting in de groep. Na de zomer was er sprake van versoepeling van deze maatregel. Door het jaar heen hebben diverse groepen te maken gehad met korttijdelijke onderbreking van het fysieke onderwijsaanbod. Duurde dit langer dan drie schooldagen, dan werd een thuiswerkeraanbod voor kinderen gerealiseerd.

In zijn algeheel bezien kan worden gesproken over voldoende continuïteit.

De kerstvakantie in het schooljaar 2021/2022 werd conform de opdracht van de demissionair minister met vier dagen vervroegd.

Onderwijsaanbod

In de weken waarin de school in 2021 gesloten was en in situaties waarin een groep in thuisquarantaine moest blijven, werd kinderen een thuiswerkeraanbod gedaan, voor kinderen in midden- en bovenbouwgroepen aangevuld met online momenten via de toepassing *Teams*. Met kinderen in onderbouwgroepen werd tenminste wekelijks gevideobeld.

⁶ Het geld voor de WW-uitkeringen van onderwijspersoneel komt uit het Participatiefonds.

Net als in 2020, werd ook in 2021 geconstateerd dat het individuele onderwijs, wat normaliter geboden wordt, niet via online lessen naar de thuissituatie kan worden overgebracht.

Tijdens de lockdown aan het begin van 2021 deelde de school ervaringen met de Inspectie van het Onderwijs die in het kader van een landelijk onderzoek naar afstandsonderwijs onze school ook op afstand bezocht. Het bezoek bestond naast een gesprek met een drietal teamleden uit groepsbezoeken tijdens de online momenten.

Het is op dit moment de verwachting dat de school in de toekomst opnieuw, maar incidenteel, te maken zal krijgen met tenminste gedeeltelijke sluitingen; groepen in thuisquarantaine daarin begrepen. Ook dan zullen overwegend geen online lessen klassikaal aan groepen kinderen worden aangeboden, maar kunnen kinderen in midden- en bovenbouwgroepen gebruik maken van de mogelijkheid digitaal “in te lopen”. Een thuiswerkeraanbod zal digitaal beschikbaar zijn en ook zal er (als dat veilig genoeg mogelijk is) een fysiek aanbod beschikbaar komen.

Alhoewel de crisis nog gaande is op dit moment, is het niet de verwachting dat tot in de verre toekomst volledige, langdurige, scholensluitingen eerder regel dan uitzondering zullen zijn. Wordt dit wel het geval, dan zullen onze werkwijzen structureel anders moeten worden, met als uiterste consequentie dat Montessori Schiedam het onderscheidende karakter verliest en de montessori-kernwaarden niet langer meer kunnen blijven verankerd. Het is in 2022, evenals in 2021, niet aan de orde om de discussie over de pedagogisch-didactische grondslag van onze school met de directeur-bestuurder en de medezeggenschapsraad te voeren.

Kwaliteitsinstrumenten, -documenten en advisering voortgezet onderwijs

In 2021 werd het verantwoordingsdocument *Staat van het onderwijs in Montessori Schiedam* niet opgesteld. In plaats daarvan is in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (een “Rijks-coronasubsidie”) een diepere analyse uitgevoerd waarmee in beeld is gebracht welke kinderen (naar het zich laat aanzien) als gevolg van de coronacrisis onverwacht een vertraagde ontwikkeling hebben doorgemaakt. Deze analyse is bepalend geweest voor de inzet van de middelen die in het kader van dit programma beschikbaar zijn gesteld.

De Eindtoets is wel afgenomen. Er waren voor wat betreft de advisering voortgezet onderwijs aan schoolverlaters geen effecten merkbaar van de scholensluitingen.

De Entreetoets die normaliter in de maand april wordt afgenomen bij leerlingen in leerjaar 7 is verplaatst naar de derde schoolweek na de zomervakantie in leerjaar 8.

Ook de Cito-leerlingvolgsteemtoetsen – de zogenaamde “*E-versies*” – werden vanaf de derde week in het schooljaar 2021/2022 afgenomen in plaats van kort voor de zomervakantie.

Tevredenheidpeilingen onder leerlingen en ouders en de vragenlijst *monitor sociale veiligheid leerlingen* is afgenomen bij kinderen in de bovenbouwgroepen, evenals de arbo-quickscan onder personeelsleden.

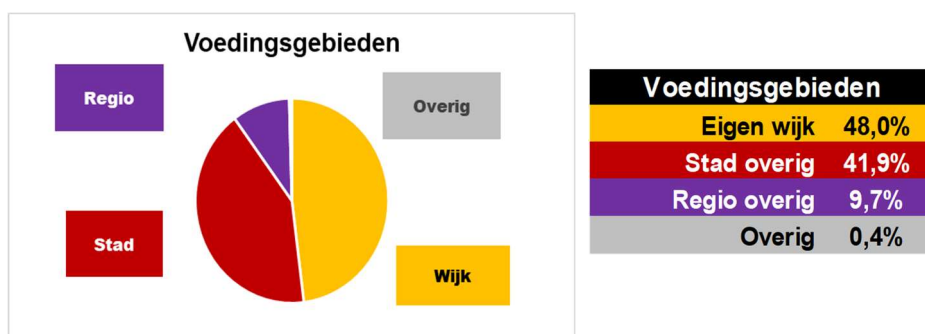
KWANTITEIT

Voedingsgebieden

Minder dan de helft van de kinderen die Montessori Schiedam bezoeken woont in Schiedam-West, de wijk waarin de school is gevestigd; de school is dan ook geen wijk- of buurtschool.

Bij de start van Montessori Schiedam in 2008, werd beoogd de school een meer regionale functie te laten vervullen. Dat is op dit moment (peildatum 1 januari 2022) niet werkelijk het geval (en ook niet meer de ambitie).

Montessori Schiedam heeft wel een stedelijke functie, waarbij opgemerkt wordt dat de kinderen die Schiedamse woonadressen hebben buiten Schiedam-West, woonachtig zijn in de wijken ten zuiden van de rijksweg A20 (met name Schiedam-Centrum en Schiedam-Oost). Het percentage kinderen dat buiten Schiedam woont bedraagt, zoals uit onderstaande grafiek blijkt, iets minder dan 10%.

Huisvesting en capaciteit

De schoolbesturen in Schiedam hebben met elkaar en met de gemeente Schiedam volume-afspraken per school gemaakt in het kader van het integraal huisvestingsplan onderwijs. In april 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het opgestelde integrale huisvestingplan en daarmee met de financiële condities waaronder dit kan worden uitgevoerd.

Voor Montessori Schiedam betekent dit, dat er nieuwbouw zal kunnen gaan plaatsvinden. Het nieuwe gebouw zal conform dit plan ruimte bieden aan twaalf onderwijsgroepen: vier parallelgroepen in zowel onder-, midden- als bovenbouw, waarbij geldt, dat het plaatsingsvolume erop is gericht midden- en bovenbouwgroepen dertig kinderen groot te laten zijn.

Hierop anticiperend is - met als bedoeling leegstand in de nieuwbouw zoveel als mogelijk te voorkomen – het aantal plaatsen per cohort ⁷ vanaf januari 2021 ten opzichte van de jaren ervoor met tien verhoogd naar veertig.

Het is nog niet bekend wanneer Montessori Schiedam zal moeten gaan verhuizen. Hier en nu wordt in de wijk Schiedam-West een herinventarisatie gedaan van de behoeften van alle scholen in de wijk waarna deze wordt vergeleken met de mogelijkheden die de bestaande gebouwen en locaties nu en op langere termijn bieden. Verwacht wordt dat de volgende fase in het proces in het voorjaar 2022 zal kunnen worden ingegaan.

Belangstelling

De belangstelling voor het onderwijs in Montessori Schiedam is door de jaren heen substantieel groter dan het aantal beschikbare plaatsen. De vergrote capaciteit maakt daarin niet het verschil.

In november 2021 waren alle veertig plaatsen per cohort voor kinderen die tot en met november 2025 vier jaar oud worden gereserveerd. Formeel betreft het zogenaamde voor-aanmeldingen, aangezien kinderen wettelijk niet voor hun derde verjaardag mogen worden aangemeld.

Het werken met de systematiek van voor-aanmelden is nodig, om te voorkomen dat als gevolg van het beperkte aantal plaatsen kinderen die in de laatste maanden van een cohort geboren zijn nooit geplaatst zouden kunnen worden. Ook ontstaat er anders een ongewenste verdichting van plaatsingen in de eerste maanden van een kalenderjaar, dus in de tweede helft van een schooljaar. Gezien de grote belangstelling is in de zomer van 2021 besloten het aantal kennismakingsgesprekken met belangstellende ouders te beperken. Vanaf augustus worden, een enkele uitzondering daar gelaten, alleen gesprekken gevoerd met ouders van kinderen waarvoor een gegarandeerde plaats beschikbaar is. Belangstellende ouders werd vanaf dat moment meteen na het eerste contact (de voor-aanmelding) het aanbod gedaan gebruik te maken van de reservelijst. Bij het vergeven van gegarandeerde plaatsen en voor het bepalen van de volgorde op de reservelijst geldt, dat dit chronologisch op volgorde van voor-aanmelding gebeurt. Dat wil zeggen dat de datum waarop een ouder zich voor het eerst via e-mail of telefoon meldt bepalend is.

Acht kinderen die in de periode december 2020 tot en met november 2021 vier jaar oud werden konden niet worden geplaatst. Niet bijgehouden is voor wat betreft deze periode hoeveel ouders besloten - nadat zij zich gerealiseerd hadden dat er geen gegarandeerde plaats beschikbaar was voor hun kind - zich niet verder te oriënteren op Montessori Schiedam bij het maken van de schoolkeuze. Door in de gewijzigde procedure uit te gaan van plaatsing op de reservelijst nog voordat een kennismaking heeft plaatsgevonden, heeft dit als "bijvangst" dat er nu en in de verdere toekomst beter zicht ontstaat op de gevraagde capaciteit per cohort.

Groei

In de periode december 2020 tot en met november 2021 werden 43 vierjarigen geplaatst.

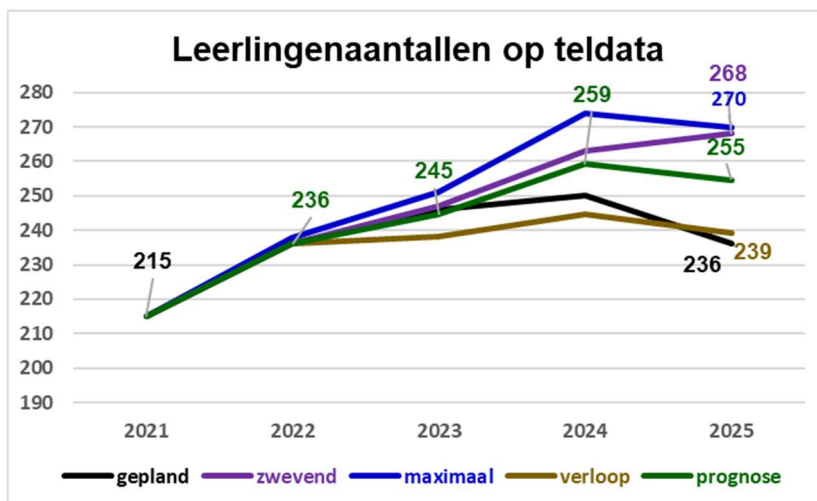
Al met al, naar het voortgezet onderwijs en als gevolg van verhuizing of om een andere reden vertrekende en zij- instromende kinderen meegerekend, groeide Montessori Schiedam van 209 leerlingen op de teldatum 1 oktober 2020 naar 224 leerlingen op de teldatum 1 oktober 2021.

Het op 1 oktober 2020 geprognosticeerde aantal werd daarmee precies gehaald.

Het leerlingenaantal op 1 februari 2022 (de nieuwe teldatum voor het bepalen van de bekostiging) zal naar verwachting circa 235 zijn. Bij aanvang van het schooljaar 2022/2023 (peildatum: 1 september) zullen ook circa 235 kinderen zijn ingeschreven en geplaatst.

In de grafiek hierna zijn de actueel geprognosticeerde leerlingenaantallen (teldatum 1 februari van elk jaar) weergegeven:

⁷ Een cohort bestaat uit kinderen die in de maanden december tot en met november van het opvolgende jaar vier jaar oud werden of worden.

Verdeling van de kinderen over groepen

Voor de zomer van 2021 werden in Montessori Schiedam de kinderen verdeeld over negen groepen: drie onderbouwgroepen (leerjaren 1 & 2), drie middenbouwgroepen (leerjaren 3, 4 & 5) en drie bovenbouwgroepen (leerjaren 6, 7 & 8).

Na de zomer waren dat er, na het openen van een vierde middenbouwgroep, tien.

Begin 2021 werd verwacht dat na de zomer niet een middenbouw, maar een onderbouwgroep de tiende groep zou zijn. Onder invloed van de NPO-coronasubsidie is van dit voornemen afgeweken. Consequentie daarvan is, dat onderbouwgroepen kort voor de zomer 2022 rond 31 kinderen tellen en dat de drie nog te vergeven plaatsen in het betreffende cohort pas na de zomer kunnen worden bezet door kinderen die vanaf de reservelijst geplaatst worden.

Bij aanvang van het schooljaar 2022/2023 is het de bedoeling vier onderbouwgroepen, vier middenbouwgroepen en drie bovenbouwgroepen geformeerd te hebben. Of dit ook daadwerkelijk lukt, is afhankelijk van de beschikbaarheid van personeel. Getalsmatig kan het openen van de vierde onderbouwgroep tot uiterlijk de kerstvakantie 2022 uitgesteld worden, maar dit heeft niet de voorkeur. Op dit moment wordt de groei met een vierde bovenbouwgroep, naar in totaal twaalf groepen, voorzien rond 2025.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Organisatiestructuur (professioneel statuut)

- **verleden**

Montessori Schiedam is op 6 maart 2008 geopend als een onderdeel van de voormalige Annie M.G. Schmidtschool.

De periode 2008-2014 laat zich vooral kenmerken als een pioniersfase. De school groeide met de oudste kinderen mee naar een volledig lespunt (8 leerjaren). Het toenmalige kleine team was met elkaar hard aan de slag om het montessori-onderwijs vorm en inhoud te geven. Keuzes werden in het kleine collectief snel gemaakt. De cultuur die in de eerste fase ontstond was familiair.

In aanloop naar de verzelfstandiging medio 2014 ging de pioniersfase over in een fase van groei door leiderschap. Missie en visie werden omschreven. Met de verzelfstandiging werd bedrijfsvoering belangrijker dan in de aanvangsfase. Het aantal kinderen groeide sneller dan voorheen en daarmee werd het team groter, wat het onderling besluiten deed vertragen, maar ook meer divers. Genomen besluiten werden ook niet altijd uitgevoerd. Groepsleraren waren tot medio 2017 toch vooral solisten. In 2017 werd de op gang gekomen ontwikkeling naar een meer zelfsturende organisatie formeel gestart. In de periode daarna werd duidelijk dat de focus van onderwijsprofessionals moet liggen op het progressief houden van het onderwijsaanbod, onder andere door zeggenschap. Leerteams werden ingericht. Parallel daaraan ontstond in de periode 2016-2018 binnen de ouderraad de wens om niet vooral hand-en-spandiensten te verrichten tijdens en rondom festiviteiten en activiteiten. De ambitie werd uitgesproken de ouderraad een zelfsturend team te laten zijn, waarbij ouderraadsleden zo nodig worden ondersteund door personeelsleden. Onderwijsprofessionals voelden ook sterk de noodzaak om organisatorische taken die tot dan toe werden uitgevoerd in het kader van festiviteiten en activiteiten over te laten aan een capabele ouderraad. De ontwikkeling naar een zelfvoorzienende,

zelfsturende en zelfverantwoordelijke ouderraad is inmiddels voltooid: medio 2021 is de ouderraad formeel een stichting geworden.

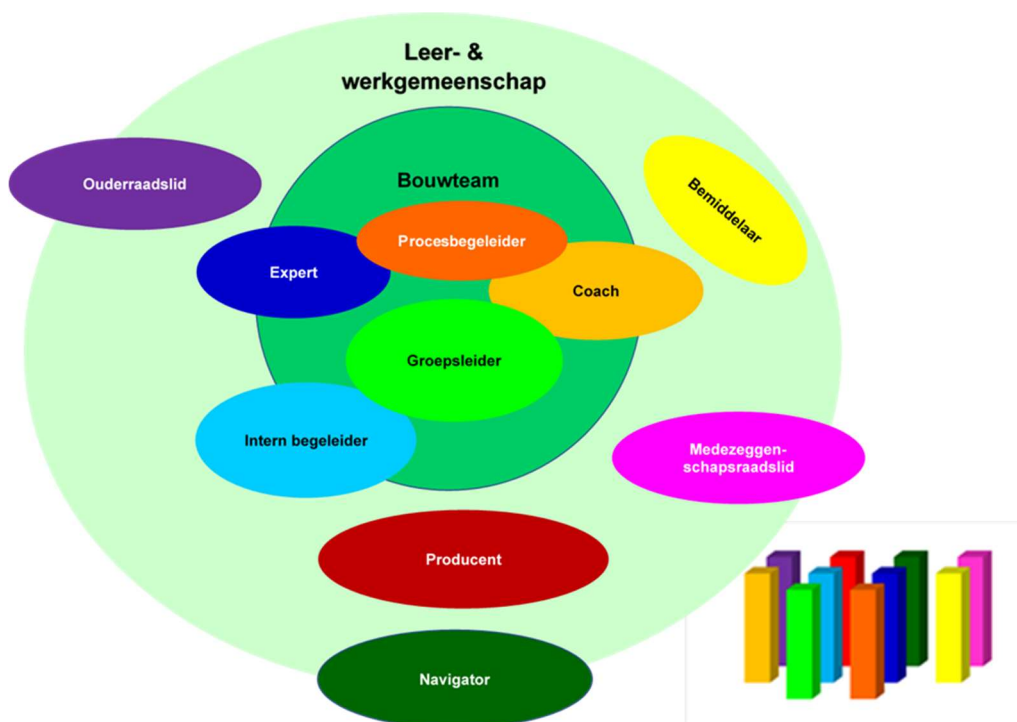
In 2019 is de organisatie in de fase groei door delegatie terecht gekomen. In de loop van dat jaar kwam naar voren dat het werken in leerteams als constructief werd ervaren vanwege de daardoor ontstane mogelijkheden het onderwijs meer praktisch te verbeteren.

Binnen leerteams ontstond daarop de behoefte meer ingrijpende veranderingen aan te brengen.

Om de volgende groeifase mogelijk te maken (groei door coördinatie) groei door coördinatie mogelijk te maken werd het werken in leerteams meer begrensd en zijn daarop aanvullend expertteams gevormd, die met name op verschillende leergebieden, maar ook op het gebied passend onderwijs en kwaliteitszorg aan de slag zijn gegaan (zie het hoofdstuk Onderwijs & Kwaliteit).

- **heden**

In 2021 is de organisatiestructuur geheel gewijzigd in een geformaliseerde (zelfsturende) werk- en leergemeenschap. Onderlinge verhoudingen en beslissingsbevoegdheden van medewerkers, de verantwoordelijkheden van bouwteams en bijeenkomsten van experts, maar ook de rollen ouderraadslid (dat deel uitmaakt van het zelfsturende team wat de verzelfstandigde ouderraad is), medezeggenschapsraadslid en een aantal organisatie-ondersteunende rollen zijn gedocumenteerd in een beschrijving van deze gemeenschap (het professioneel statuut). Het huidige organogram is hieronder weergegeven, maar het gaat te ver dit in dit koersdocument verder toe te lichten. Hiervoor wordt verwezen naar het betreffende document.

Boven- en zijaanzicht van de professionele werk- en leergemeenschap Montessori Schiedam 2021

- **toekomst**

De organisatiestructuur van de professionele werk- en leergemeenschap - met daarbinnen als basale werkwijze het moeten vragen om advies voordat een besluit genomen wordt - is gevormd. Die structuur is (sec) niet voldoende voor professionals om in de praktijk - individueel en collectief binnen een bouwteam (resultaat)verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs aan een groep kinderen - te kunnen acteren. In de aankomende jaren zal binnen de gemeenschap steeds helderder worden welke professionele gedragingen helpend zijn (en welke niet) om gebruik te maken van zeggenschap. Conceptualiseren tijdens veranderprocessen behoeft aandacht. Zeggenschap in een professionele cultuur gaat tegelijkertijd gepaard met toegenomen verantwoordelijkheid en momenten van reflectie (individueel), evaluatie (collectief) en collectieve verantwoording - zie verder hierover het hoofdstuk Onderwijs & kwaliteit)

In de aankomende jaren is werkenderwijs aandacht blijven besteden aan de dimensies visie, focus, werkwijzen en cultuur in de organisatie van groot belang. Vooraf is niet te bepalen welke interventies en acties nodig zijn. Wel is het, net als in de achterliggende jaren, het stellige voornemen de

professionele werk- en leergemeenschap zich te laten verbeteren om de onderwijskwaliteit te vergroten, dan wel zich aan de veranderende context (de verwachtingen die de maatschappij en vervolgens toezichthouders hebben) aan te passen.

Het is niet de verwachting dat de organisatiestructuur binnen afzienbare tijd opnieuw wordt gewijzigd, maar aanpassingen zullen op basis van de opgedane ervaringen ongetwijfeld nodig zijn. Het is goed te beseffen dat er geen afsnijdroutes zijn richting het 'ideaalbeeld' van de professionele werk- en leergemeenschap. Dit vraagt om een jarenlange krachtinspanning van alle betrokkenen en is een proces waarvoor een lange adem nodig is.

Wijkgericht werken

In het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband *Onderwijs Dat Past*, waar Montessori Schiedam deel van uit maakt, wordt het beleid voor de periode 2019 tot en met 2023 weergegeven. De nadruk ligt op een groeiende wijkgerichte samenwerking, de krachten bundelen in het netwerk om het kind en het opzetten van een expertise web, om het passende aanbod voor de leerlingen steeds meer thuisnabij te kunnen organiseren.

De visie waar naartoe gewerkt wordt is er een waarin alle kinderen thuisnabij passend onderwijs en zorg krijgen. Daarbij is niet het systeem, de bureaucratie leidend, maar het doel: de ontwikkeling van het kind. Dit sluit aan bij de organisatiestructuur van Montessori Schiedam.

In wijken wordt daartoe samengewerkt om te komen tot zowel preventieve als curatieve inzet van middelen in samenwerking met andere organisaties: de gemeente Schiedam en zorginstellingen. Binnen Montessori Schiedam is ook een ondersteuningsstructuur aanwezig die hierop aansluit voor wat betreft de ondersteuningsniveaus die tot de basisondersteuning van de school gerekend worden en waarin gewerkt wordt vanuit een handelingsgerichte aanpak.

In de toekomst zullen voor wat betreft tenminste de onderwijs- en schooloverstijgende ondersteuningsniveaus naast de betrokken ouders, deskundigen vanuit verschillende onderwijs- en zorgorganisaties met mandaat samenwerken om gezamenlijk te arrangeren en doen wat nodig is om het kind tot ontwikkeling te brengen en te houden.

In 2022 worden de vervolgstappen gezet om tot een goede samenwerking te komen. Aangezien het hierin gaat om een complexe verandering in tenminste twee fasen (eerst samenwerking tussen scholen en daarna samenwerking tussen het collectief van scholen en zorginstellingen) zal het beoogde resultaat enige jaren op zich laten wachten.

Onderwijsteam

Ten opzichte van 2020 werd de samenstelling en omvang van het onderwijsteam in 2021 gewijzigd. Met ingang van 1 maart 2021 ontstond er vacatureruimte als gevolg van de pensionering van een van de teamleden en als gevolg van het deeltijdontslag van een ander teamlid.

Op 1 augustus 2021 ontstond er vacatureruimte als gevolg van het starten van de tiende groep. Een teamlid dat tot medio 2021 ouderschapsverlof had weer in voltijd gaan werken en heeft een andere teamlid dat ouderschapsverlof had voor dezelfde omvang als het verlof deeltijdontslag genomen. De resterende vacatureruimte is ingevuld door twee voormalig leraren in opleiding, die in 2021 de montessori-opleiding hebben afgerond na hun pabo-stage in Montessori Schiedam.

Het tijdelijk (medio 2021 tot medio 2023) kunnen beschikken over extra middelen in het kader van het Nationaal Plan Onderwijs is enerzijds prettig, maar ook risicovol (zie hoofdstuk Financiële context). De "coronasubsidie" heeft het mogelijk gemaakt in deze periode in kleinere midden- en bovenbouwgroepen te werken, een remedial teacher aan te stellen, de vakleraar bewegingsonderwijs een uitbreiding van uren te geven om lessen aan onderbouwgroepen te geven en ook om hem (beperkt, maar schoolbreed) motorische remedial teaching te laten verzorgen.

Op 1 augustus 2022 ontstaat er vacatureruimte als gevolg van het starten van de elfde groep.

Omgaan met het lerarentekort

In 2021 werd de vacatureruimte die zich voordeed ingevuld door het als leraar aanstellen van de leraren in opleiding na het behalen van hun bevoegdheid. In het schooljaar 2021/2022 zijn geen leraren in opleiding aan de school verbonden.

Al enige jaren wordt met alle leraren die een open sollicitatie doen een oriënterend gesprek gevoerd. Deze kandidaten kunnen aangeven of zij wel of niet "in portefeuille" willen worden gehouden, maar dit type sollicitanten geeft doorgaans aan bewust op zoek te zijn naar een andere onderwijssetting dan

het – vaak klassikale – onderwijs waarin zij op dat moment werkzaam zijn. Hierdoor hebben zij vaak al een nieuwe werkkring gevonden voordat zich vacature ruimte in Montessori Schiedam voordoet. Ook zijn zij niet voor andere Primo- scholen of voor de vervangingspool beschikbaar. In 2021 zijn, met name als gevolg van de beperkingen tijdens de coronacrisis geen oriënterende (open sollicitatie-)gesprekken gevoerd.

Om collega's - met name hen die niet bij de stichting Primo Schiedam in dienst zijn - te enthousiasmeren is voor alle Primo-scholen, dus ook voor Montessori Schiedam, een wervingsfilmje gemaakt.

Het lerarentekort maakt, dat het onmogelijk is externe vervangers te vinden wanneer personeelsleden gebruik (moeten) maken van verlofmogelijkheden.

In de begroting 2021 werd en in de begroting 2022 is hiermee rekening gehouden door de middelen voor een groot deel om te zetten in structurele formatie. Dit betekent dat vervangingen met een bescheiden omvang intern kunnen worden gerealiseerd door personeelsleden incidenteel een uitbreiding van de werktijdfactor te geven.

Teamontwikkeling en -professionalisering

Net als in voorgaande jaren, werd in 2021 het gedachtegoed van Stephen Covey, wat werd geïntroduceerd tijdens de training aan alle Primo-medewerkers in oktober 2018, binnen Montessori Schiedam gebruikt als gezamenlijke taal voor professioneel handelen en ontwikkelen, zij het dat, naarmate de tijd verstrijkt, steeds minder teamleden indertijd bij de collectieve training aanwezig waren. Aan nieuwe medewerkers is daarom sindsdien de opdracht gegeven het boek te lezen. Nog niet alle medewerkers hebben dat gedaan.

In 2021 werden studiedagen benut om teamleden zich te laten oriënteren op het werken in de, inmiddels gevormde organisatiestructuur (zie eerder in dit hoofdstuk).

Verder waren delen van studiedagen gebruikt om teamleden te trainen in:

- het werken in “de Cloud” met MOO en SharePoint;
- het gebruik van de rekenmethodiek WMBO;
- de techniek en het gebruiken van materiaal *Close Reading*
- het gebruiken van de toepassing *Cfolio*

(zie voor deze ontwikkelingen het hoofdstuk Onderwijs & Kwaliteit)

Voor 2022 wordt verwacht dat teamprofessionalisering op de volgende thema's plaatsvindt:

- *Close Reading*;
- Rekenmethodiek WMBO;
- Andere aspecten van taalonderwijs;
- Conceptueel montessoriaans werken

Teamprofessionalisering vond in 2021 en vindt in 2022 ook plaats in expertgroepen (zie ook Onderwijs & Kwaliteit)

Individuele professionalisering

Personeelsleden werkten naast vormen van informeel leren, waaronder coaching en de Primo Academie Online, in 2021 aan hun professionaliteit en aan de certificering als bedrijfshulpverlener via de volgende formele individuele opleidingen en leertrajecten:

- ✓ Motorische Remedial Teaching (Wim van Gelder);
- ✓ Trainer Executieve functies;
- ✓ Herhalingscursus Bedrijfshulpverlening (NIBHV);
- ✓ Opleiding interim schoolleider (Onderwijs Maak Je Samen).

Personeelsleden werken naast vormen van informeel leren, onder andere via interne kennisdeling en via de Primo Academie Online, in 2022 aan hun professionaliteit en aan de certificering als bedrijfshulpverlener via de volgende formele individuele leertrajecten:

- ✓ Executieve functies (samenwerkingsverband Onderwijs dat past)
- ✓ Herhalingscursus Bedrijfshulpverlening (NIBHV)
- ✓ Motorische Remedial Teaching (Wim van Gelder)

De ervaring leert, dat gaande het jaar personeelsleden nog aan andere formele opleidingstrajecten deel zullen gaan nemen.

ONDERWIJS & KWALITEIT

Kwaliteit

Kwaliteit is een rekbaar begrip. Wat is goed? Wie vindt het goed? Waarom vinden we dat goed? Kwaliteitsuitspraken gelden in het hier en nu en zijn maar een korte tijd houdbaar, omdat de interne en externe situatie zich voortdurend wijzigt.

Onze visie op kwaliteit is gebaseerd op het gedachtengoed van Offman⁸. Wij willen kwaliteit leveren (de goede dingen doen en de dingen goed doen) op basis van kwaliteitsbewustzijn en daarmee vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

Het gaat enerzijds om dat wat de overheid, de maatschappij en onze ouders van ons verwachten, anderzijds willen wij ons eigen – montessoriaanse – stempel drukken en dat doen wat wij noodzakelijk vinden met oog op de toekomst van de kinderen die aan ons zijn toevertrouwd. In Montessori Schiedam worden de doeldomeinen persoonsvorming, kwalificatie en socialisatie - in die volgorde, maar in samenhang - gezien als na te streven resultaten van onderwijs en opvoeden.

Met name persoonsvorming en socialisatie laten zich lastig meten en in cijfers uitdrukken. Kwalificatie in de zin van cognitieve resultaten lenen zich daar, zij het uiterst beperkt, meer toe (zie verderop: Onderwijsresultatenmodel en financiële context).

In onze organisatie is het verder ontwikkelen van en het werken in een professionele werk- en leergemeenschap een manier (organisatievorm) om het leren van leraren te vergroten en hun kennis en vaardigheden “state-of-the-art” te krijgen en houden. Los van het betwijfelde effect hiervan op de kwaliteit van het primaire proces (Scheerens et al, april 2021), wordt in onze organisatie het werken vanuit visie en missie, focus op het behalen van doelen en het realiseren van ambities als voorwaardelijk voor het behalen van succes gezien.

In 2019 inventariseerde de toenmalige expertgroep Kwaliteit alle instrumenten (toetsen, observaties, procedures, vragenlijsten, enzovoorts) die worden gebruikt om kwaliteit vast te stellen. Niet altijd was duidelijk of en hoe de daarmee vergaarde harde en zachte data kunnen worden benut in de dagelijkse praktijk, dus door groepsleiders in de begeleiding van de kinderen waarvoor zij hier en nu het onderwijs verzorgen. In 2020 werd vervolgens met en in het onderwijsteam gesproken over het gebruiken van data bij reflectie en evaluatie, evaluatie-instrumenten en de betekenis van daarvan voor het vormgeven aan de omgeving en het uitvoeren van primaire processen. De keuze voor de toepassing *Cfolio* in 2021 (zie verderop) is hier een logisch vervolg op.

Als gevolg van de coronacrisis en gegeven de interne reorganisatie waarin bouwteams een meer prominente functie in het reflecteren op basis van data hebben gekregen is het verder ter discussie stellen van de kwaliteitssystematiek en kwaliteitsinstrumenten uitgesteld.

Toch zien navigatoren nog altijd ruimte voor verandering, mogelijk ook voor versobering. In 2022 zal dit onderwerp worden vervolgd.

Onder het motto: *Professionals doen liever iets goed, dan iets fout, zo simpel is het eigenlijk.*⁹ is in Montessori Schiedam de afgelopen jaren, dus ook in 2021, gewerkt vanuit kwaliteitsbewustzijn; door te reflecteren op basis van evaluatie en daar conclusies aan te verbinden.

Evaluaties hadden en hebben in de toekomst betrekking op:

1. De vereiste kwaliteit die merkbaar voortkomt uit de keuze montessori- onderwijs te willen aanbieden, maar vooral ook de vereiste, meer meetbare, kwaliteit, zoals die aan ons is opgelegd door wet- en regelgeving, toezichtkaders, convenanten, (prestatie-) afspraken en dergelijke, te beginnen bij de opdracht aan het primair onderwijs zorg te dragen voor de brede ontwikkeling van kinderen;
2. De verwachte, merkbare en soms ook meetbare, kwaliteit door leerlingen, ouders en andere belanghebbenden (waardering en tevredenheid). Zo mag van ons worden verwacht dat wij invulling geven aan de zeven redenen voor het kind op grond waarvan ouders kiezen voor montessori- onderwijs.

Onderwijsresultatenmodel en financiële context

De Inspectie van het Onderwijs maakt voor het beoordelen van de onderwijskwaliteit in basis¹⁰ gebruik van het onderwijsresultatenmodel. Dit model gebruikt dezelfde gegevens die en hetzelfde

⁸ Bezieling en kwaliteit in organisaties - Daniel Offman, 1992 t/m 2017

⁹ Citaat Mathieu Weggeman

¹⁰ Inspecteurs kunnen gebruik maken van de ruimte die zij als professionals hebben (discretionaire ruimte) om een beoordeling aan de situatie aan te passen. Zo kan eens school die op grond van gemeten resultaten onder de maat scoort, toch met een

rekenmodel dat tevens de hoogte van de Rijksbekostiging bepaalt en waarvan de uitkomst van de berekening wordt uitgedrukt in een onderwijsscore op kindniveau (zie: hoofdstuk Financiële context). De schoolweging en een hulpmiddel - het onderwijsresultatenmodel - gebruikt de Inspectie van het Onderwijs vanaf het schooljaar 2020/2021 om vast te stellen of leerlingen genoeg geleerd hebben, door te kijken welk percentage leerlingen in leerjaar 8 de verschillende referentieniveaus beheersen voor lezen (met begrip), taalverzorging en rekenen.

Een lage schoolweging - zoals van toepassing op Montessori Schiedam - voorspelt hoge eindresultaten, want veronderstelt veel stimulerende kenmerken in de thuissituatie van kinderen. Een lage schoolweging betekent tegelijkertijd een lage achterstandsscore, wat zich uit in de (in relatie tot andere scholen) beperkte omvang van het budget waarmee kan worden gewerkt. Kort gezegd: Montessori Schiedam wordt geacht met beperkte middelen kinderen tot grote cognitieve hoogte te laten stijgen.

Onderwijsontwikkeling: verbeteren, veranderen en innovatie

Zolang de gewenste resultaten bereikt worden, is er geen urgentie praktijken te veranderen. Pas als de deze niet meer leiden tot het gewenste resultaat ontstaat de noodzaak om praktijken te veranderen. Dan worden de achterliggende inzichten die de basis zijn van de praktijk in twijfel getrokken en is er het leerproces wat leidt tot verbetering, verandering of innovatie. In onze school is daarin met name het "conceptualiseren" iets wat nadrukkelijk aandacht behoeft.

Op verschillende plaatsen verderop in dit hoofdstuk worden meer globaal de uitkomsten van evaluaties benoemd. In het document *De Staat van het onderwijs in Montessori Schiedam* (versie 2022) zullen gebruikte data zijn weergegeven.

- **ontwikkelingen naar aanleiding van reflectie op evaluaties en onderzoek**

Rekenen en wiskunde

In 2019 kwam uit reflectie op evaluatie naar voren, dat de resultaten op het vakgebied Rekenen en wiskunde op schoolniveau, gelet op de signaleringswaarden met betrekking tot referentieniveau 1S in het (dan nog toekomstige) onderwijsresultatenmodel, niet liggen op het niveau dat gezien de schoolpopulatie verwacht wordt.

Een ambitiekaart werd opgesteld. Intern is een onderzoek uitgevoerd waaruit naar voren kwam, dat in de school de conceptuele uitgangspunten niet consistent werden gehanteerd in het reken- en wiskundeonderwijs.

Het team heeft unaniem de keuze gemaakt om te gaan werken met de leerlijn WMBO, nadat er twee leerlijnen bleken te voldoen aan de missie en visie en eisen van de school. Meegenomen werd, dat het voldoet aan het Curriculum-PO en de SLO-doelen dekken.

De leerlijn WMBO is aangeschaft. Vervolgens is er gekeken hoe de leerlijnen inzichtelijk gemaakt konden worden voor groepsleiders en kinderen. Er is gekozen om dit in een routeboekje weer te geven. Hierin staan de doelen gekoppeld aan de materialen. Waardoor er overzicht ontstaat in wat een kind moet leren en hoe het dit kan leren. Deze doelen gaan verder dan het Curriculum-PO en de SLO-doelen, aangezien montessori-onderwijs verankerd in de materialen verder gaat in de leerlijn. Dit is teruggekoppeld naar de bouwteams, die hier vervolgens mee aan de slag zijn gegaan om de leerlijn WMBO operationeel te maken door de uitwerking tot stand te brengen.

Vanaf aanvang schooljaar 2021/2022 is WMBO integraal in gebruik genomen

Experts monitoren de toepassing, coachen en begeleiden groepsleiders gaande de ingebruikname.

Op basis van de bevindingen in de praktijk werd vanaf november 2021 de ambitiekaart bijgesteld.

Voor 2022 geldt, dat de gevolgen in beeld worden gebracht en de vraag ter tafel ligt hoe kan worden aangepast: hoe kunnen kinderen worden gevolgd?, worden de gestelde doelen bereikt?, hoe kan optimaal rekening worden gehouden met het individuele kind? hoe kan worden verbreed, versmald en verdiept?

Nederlands: taalverzorging - spelling

Medio 2020 kwam uit reflectie op evaluatie naar voren, dat de resultaten voor wat betreft het onderdeel taalverzorging binnen het vakgebied Nederlandse taal, gelet op de signaleringswaarden met betrekking tot referentieniveau 2F in het (dan nog toekomstige) onderwijsresultatenmodel, niet liggen op het niveau dat gezien de schoolpopulatie verwacht wordt. Een ambitiekaart werd opgesteld.

volgende worden beoordeeld als deze school kan aantonen dat het maximale is gedaan om dit (feitelijk onvoldoende) resultaat te bewerkstelligen.

Enigszins vertraagd als gevolg van de coronacrisis, worden uitkomsten van het gestarte onderzoek wat weer is versneld door het inzetten van NPO-middelen uiterlijk februari 2022 verwacht.

- **ontwikkelingen door te anticiperen op de invoering van een nieuw landelijk curriculum**

Het is belangrijk, dat de inhoud van ons onderwijs blijft aansluiten op de toekomst. En dus bij ontwikkelingen in de samenleving en in het onderwijs zelf. In het Curriculum-PO staat wat leerlingen in basisonderwijs en voorgezet onderwijs moeten kennen en kunnen. De Rijksoverheid stelt het curriculum voor het hele land wettelijk vast, waarna leraren in onze school samen vorm geven aan het curriculum.

Het huidige curriculum komt, met wat aanpassingen in de loop van de tijd, uit 2006.

Onder de naam *Curriculum.nu* hebben leraren en schoolleiders (buiten Montessori Schiedam) in oktober 2019 voorstellen gedaan voor het verbeteren van het curriculum. Ten aanzien van het vervolg heeft de Tweede Kamer zorg- en aandachtspunten benoemd in het Algemeen Overleg van 5 maart 2020. Er is door de Kamer onder andere aandacht gevraagd voor het belang van wetenschappelijke borging van het proces met een onafhankelijk wetenschappelijk oordeel, voor de rol van de politiek en het risico op vertraging, en voor de benodigde betrokkenheid van leraren en schoolleiders bij een vervolgaanpak.

Daarna is, als gevolg van de coronacrisis en het demissionair raken van de minister, de landelijke ontwikkeling tot stilstand gekomen.

Alhoewel er pas later een vervolg wordt verwacht van de curriculumherziening (Inwerkingtreding in het po en de onderbouw vo was voorzien in schooljaar 2023/2024) is Montessori Schiedam al in 2019 begonnen aan de opdracht schoolspecifiek antwoord te geven op de vraag: *Wat willen wij dat onze kinderen leren?* op alle van de negen leergebieden ¹¹ die het nieuwe curriculum zal gaan kennen, te weten:

- ✓ Nederlands
- ✓ Rekenen & Wiskunde
- ✓ Burgerschap
- ✓ Kunst & cultuur
- ✓ Mens & maatschappij
- ✓ Mens & natuur
- ✓ ICT & digitale geletterdheid
- ✓ Vreemde talen, i.c. Engels

Naast de experts die actief zijn om aanbod en didactiek progressief te houden, zijn ook experts op twee vakgebiedoverstijgende terreinen actief:

- ✓ Passend onderwijs;
- ✓ Zicht op ontwikkeling (*Cfolio*)

De ontwikkelingen op leergebieden en vakgebiedoverstijgende ontwikkelingen worden hierna beschreven, met uitzondering van rekenen en wiskunde en Nederlands (speling); deze kwamen eerder in al aan de orde.

Nederlands: *Close Reading*

De resultaten van het (begrijpend) leesonderwijs in Montessori Schiedam zijn door de jaren heen voldoende tot goed. Toch is besloten de werkwijze *Close Reading* in te voeren, omdat het de verwachting is dat dit een betere wijze is om kinderen te leren lezen met begrip. In 2021 hebben experts de werkwijze dieper verkend en zijn materialensets voor de verschillende groepen ontwikkeld. Experts hebben tijdens een studiedag de kennis gedeeld met het team en een introductie gegeven op de werkwijze en materialen. Inmiddels is in een aantal groepen hiermee ervaring opgedaan. In 2022 wordt het traject vervolgd; experts begeleiden groepsleiders in het werken volgens de principes van *Close Reading* en in het gebruiken van de materialen.

Burgerschap

Burgerschapsonderwijs - het bevorderen van kennis over de basiswaarden van de democratisch rechtsstaat en het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die daarvoor nodig zijn - draagt eraan bij dat mensen, jong en oud, in Nederland op een prettige manier samenleven. Het bevorderen van burgerschap is een wettelijk vastgelegde taak van scholen.

¹¹ Het leergebied Bewegen & Sport valt vooral buiten de schoolontwikkeling van Montessori Schiedam. Hiermee is de bovenschoolse vakgroep bewegingsonderwijs, waarin de vakleraar bewegingsonderwijs van Montessori Schiedam participeert aan de slag.

In Montessori Schiedam heeft burgerschap altijd al impliciet aandacht gekregen in de opvoedstijl en in het onderwijsaanbod. De Inspectie van het Onderwijs ziet sinds de start van het schooljaar 2021/2022 actief toe op de kwaliteit van dit onderwijs. Dit is aanleiding geweest om het leergebied Burgerschap te expliciteren door het basisdocument *Samenwerkende en veilige cultuur* aan te passen; Burgerschap is daarin nu opgenomen.

Kunst & cultuur

De experts op dit leergebied hebben zich in 2021 (verder) gericht op het uitwerken van de verschillende leerlijnen binnen dit gebied. De leerlijn “beeldend” is uitgewerkt en overgedragen aan de bouwteams. Tot dusver is enkel de middenbouw tot het gaan gebruiken van deze leerlijn overgegaan. In 2022 wordt het gaan gebruiken van de leerlijn ook in de andere bouwen onder begeleiding van de experts opgepakt.

Voor de toekomst staan het uitwerken van de leerlijnen Muziek, Drama en Dans gepland. Hiervoor geldt, dat deze pas op langere termijn zullen worden overgedragen aan bouwteams. In het brede scala van veranderingen, verbeteringen en innovatie heeft dit een lagere prioriteit gekregen.

Kosmische educatie (Mens & maatschappij en Mens & natuur)

De leergebieden Mens & maatschappij en Mens & natuur zijn samengebracht in het (montessoriaanse) leergebied Kosmische Educatie. De experts die met de ontwikkelingen op dit terrein aan de slag zijn, oriënteerden zich uitgebreid op het nieuwe curriculum (*Curriculum.nu*), enigszins op het *Nederlands Kennis Curriculum* (NKC), dat bovenschools met inspanning van andere Primo-scholen tot stand is gekomen, maar waarvan het nog de vraag is of en op welke wijze dit ook in Montessori Schiedam kan worden gebruikt en op verschillende methodieken.

In 2022 blijft gewerkt worden aan de oriëntatie op inhoud en aanbod van Kosmische Educatie. Het gaan gebruiken van een geheel andere aanpak is vooralsnog niet aan de orde. In het brede scala van veranderingen, verbeteringen en innovatie heeft dit niet de hoogste prioriteit gekregen.

ICT en digitale geletterdheid

In 2021 zijn experts op dit gebied aan het werk geweest met het al eerder ingezette vervangen van devices en in 2021 met de transitie naar het werken in de Cloud met *SharePoint* in de omgeving *MOO* (*Heutink-ICT*). Met name de overgang van het werken op een lokale server naar werken met *SharePoint* en *MOO* had nogal wat voeten in de aarde, maar inmiddels zijn de meeste kinderziekten wel overwonnen. Echter, nog steeds ligt er een probleem met het kunnen inzetten van iPads aangezien *Heutink-ICT* het niet mogelijk maakt deze in *MOO* te beheren.

Het vervangen van devices verliep tot dusver uitgelijnd. De bovenschools van toepassing zijnde opdracht devices enkel via Europese aanbesteding te laten lopen in het collectief van Primo Schiedam, is een belangrijke belemmering om tijdig en actueel te anticiperen op behoeften en ook op actueel ontstane technologische mogelijkheden.

Voor wat betreft het ontwikkelen van een leerlijn digitale geletterdheid geldt, dat dit pas op langere termijn zal worden opgepakt. In het brede scala van veranderingen, verbeteringen en innovatie heeft dit een lagere prioriteit gekregen.

Engels (onderwijs in een vreemde taal)

Al enige tijd wordt de behoefte opgemerkt de methodiek *Groove Me* te vervangen. Indertijd is bij het kiezen voor deze methodiek gebleken, dat het bijzonder lastig is een werkwijze te vinden die (beter) aansluit bij het individuele onderwijs dat in Montessori Schiedam aan kinderen wordt aangeboden. Een aantal teamleden heeft het voornemen zich in de loop van de tijd verder te oriënteren op dit vakgebied en op de innovatie daarvan. In het brede scala van veranderingen, verbeteringen en innovatie heeft dit een lagere prioriteit gekregen.

Passend onderwijs

Experts op het gebied van passend onderwijs oriënteren en ontwikkelen zich naar aanleiding van de vragen met als bedoeling kennis met overige teamleden te delen:

- Hoe gaan wij om met kinderen die anders leren?
- Hoe gaan wij om met kinderen die zich het gewenste leren hebben eigen gemaakt?

Eerder werd door de expertgroep een studiedag voor het team met als thema oudergesprekken georganiseerd.

Voor wat betreft het omgaan met kinderen die anders leren, stelde de expertgroep op basis van voorkomende casuïstiek praktische handreikingen voor groepsleiders – handelingswijzers – samen.

In 2021 is de expertgroep een literatuuronderzoek gestart op het thema kindgesprekken. Dit wordt in 2022 vervolgd. Zodra de expertgroep kennis hieromtrent kan overdragen aan andere teamleden en er trainingsmogelijkheden zijn wordt hieraan een studiedag besteed. Dit kan al in 2022 zijn, maar ook later.

Cfolio (zicht op ontwikkeling)

Groepsleiders hadden al goed zicht op de ontwikkeling van kinderen door observeren en registreren van gedrag en vorderingen in hun administratie met het digitale kladblok *EverNote*. De Nederlandse Montessorivereniging ondersteunt de ontwikkeling van een toepassing die zicht houden op ontwikkeling door signaleren, het registreren van ontwikkeling en het plannen van interventies van groepsleiders eenvoudiger en gemakkelijker maakt. Sinds 2020 participeert een van de teamleden van Montessori Schiedam in de ontwikkelgroep van deze toepassing die de naam *Cfolio* heeft gekregen.

Cfolio wordt vanaf de start van het schooljaar 2021/2022 integraal gebruikt (in plaats van *EverNote*). Er moeten in de toepassing nog wat verbeteringen worden aangebracht om deze (nog) gebruiksvriendelijker te krijgen.

Ook in 2022 zal in bouwteams regelmatig gereflecteerd worden op het gebruik van *Cfolio*. De ontwikkelaar binnen onze school en de intern begeleider geven gaande de ingebruikname feedback aan groepsleiders op hun wijze van het noteren van signaleringen waardoor deze ontwikkeling een dieper bewustzijn bij groepsleiders aanboort over zicht op ontwikkeling en over de daarmee samenhangende interventies die met individuele kinderen plaatsvinden.

